

Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Müzik Eğitimi Veren Kurumlara Yönelik Çok Yönlü Bir İnceleme: Siirt, Batman, Bitlis, Mardin, Diyarbakır¹

A Multiple Examination on The Institutions of The Ministry of National Education: Siirt, Batman, Bitlis, Mardin, Diyarbakır

Bilge Sarı Gözde Yüksel

Öğretmen., MEB, Ordu, Türkiye

Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Konya, Türkiye

ÖZET

Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerindeki Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı müzik eğitimi veren kurumları, farklı değişkenler açısından incelemeyi amaçlayan bu çalışmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma mesleki ve özgen müzik eğitimi veren 29 kurum üzerinde gerçekleştirilmiş, görüşme yöntemi ile elde edilen veriler, betimsel analiz yöntemi ile değişkenlere göre listelenerek, yüzde-frekans dağılımları ile betimlenmiştir. Görüşme formundan elde edilen, açık uçlu sorulara verilen cevapların analizinde ise "içerik analizi" tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda; kurumların Siirt, Batman, Bitlis, Mardin, Diyarbakır illerinde sayıca eşit olduğu ancak kişi başına düşen kurum sayısının iyileştirilmesi gerektiği, kurum türü olarak Halk Eğitim Merkezleri'nin ağırlıkta olduğu ve her il'de bir Güzel Sanatlar Lisesi olduğu, kurumların 1948 ile 2017 yılları arasında faaliyete geçtiği, kurumların büyük çoğunluğunun çocuk-geç-yetişkin üç yaş grubuna da hizmet verebilen kurumlar olduğu, çalıştırdıkları öğretmen sayısının 1 ile 14 arasında değiştiği ancak 1 ve 2 öğretmen ile çalışan çok sayıda kurum olduğu, kurumlarda %93,10 oranında çalgı eğitimi verildiği, özellikle bağlama, piyano, gitar ve keman eğitiminin ön planda olduğu, kurumların eğitimi verilen müzik türü bakımından yeterli çeşitliliğe sahip olduğu, özellikle Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği eğitiminin ön planda olduğu, kurumlarda ses ve koro eğitiminin orta düzeyde verildiği, kurumların fiziki donanım ve ortam yetersizliği, kadro yetersizliği ve az tercih edilme konusunda sorun bildirdikleri saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik Eğitimi, Özgen, Mesleki, Halk Eğitimi

ABSTRACT

In this study, which aims to examine the music education institutions affiliated to the Ministry of National Education in the provinces of Siirt, Batman, Bitlis, Mardin and Diyarbakır, in terms of different variables, a descriptive survey model was used. The research was carried out on 29 institutions providing vocational and private music education, the data obtained by the interview method were listed according to the variables with the descriptive analysis method and described with percentage-frequency distributions. The "content analysis" technique was used in the analysis of the answers given to the open-ended questions obtained from the interview form. As a result of the research; In the provinces of Siirt, Batman, Bitlis, Mardin, Diyarbakır, the number of institutions is equal, but the number of institutions per capita should be improved, the type of institution is Public Education Centers, and there is an Anatolian High School of Fine Arts in each province. The majority of the institutions are institutions that can serve children-young-adults three age groups, the number of teachers they employ varies between 1 and 14, but there are many institutions that work with 1 or 2 teachers, and 93.10% of the institutions provide instrument training. In particular, bağlama, piano, guitar and violin education is at the forefront, institutions have sufficient diversity in terms of the type of music taught, especially Turkish Folk Music and Turkish Art Music education is at the forefront, voice and choir education is given at medium level in institutions, the institutions are inadequate in physical equipment and environment. It was determined that they reported problems in terms of staff inadequacy and being less preferred.

Keywords: Music Education, Amateur, Vocational, Public Education

1. GİRİŞ

Müzik, insan yaşamına pek çok işleviyle katkı sağlayabilecek, önemli bir kavram ve olgudur. Bu işlevleri bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomisel ve eğitimsel işlevler olarak sınıflandırmak mümkündür. "Müzik, kişilerin bilişsel, duyuşsal, devinişsel ve sezici yapıları üzerinde olumlu izler bırakan uyarılma ve tepkide bulunma biçimlerini kapsıyor ise bireysel işlevini, toplum kesimleri ve toplumlar arasında tanışma, kaynaşma, anlaşma, paylaşma gibi rolleri sağlıyor ise toplumsal işlevini, kültürü arttıran, taşıyan, kuşaktan kuşağa aktaran ve kültürler arası ilişkileri zenginleştiren etkinlikleri kapsıyor ise kültürel işlevini, sanatsal özün korunduğu, sunumları, üretim dağıtım ve tüketim ilişkilerindeki çalışma ve düzenlemeleri kapsıyor ise ekonomisel işlevini ve son olarak tüm bu işlevlerin düzen içerisinde, sağlıklı, etkili, verimli ve yararlı olabilmesi için müziksel öğrenme-öğretme etkinliklerini kapsıyor ise eğitimsel işlevini yerine getirmektedir"(Uçan, 2018:10).

Müziğin eğitimsel işlevlerinin, beklenen şekilde yerine getirilmesi, toplum üzerindeki diğer tüm işlevlerin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için gereklidir. Genel müzik eğitimi, okullarda örgün eğitim çerçevesinde verilen temel müzik kültürü, bilinci kazandırmaya yönelik müzik eğitimidir. "Öğrenciler, aldıkları genel müzik eğitimi ve müzik öğretmenlerinin yönlendirmesi sonucunda, özgen müzik eğitimi ve mesleki müzik eğitime yönelebilmektedir" (Eser, Kaleli ve Güçlü, 2021:952). Ülkemizde toplumun müzik eğitimi ihtiyacını karşılamak üzere okullarda verilen genel müzik eğitiminin dışında Milli Eğitim Bakanlığı'na (MEB) bağlı müzik eğitimi veren, başka kurumlar da bulunmaktadır. Bu kurumları mesleki ve özgen müzik eğitimi veren kurumlar olmak üzere ikiye ayırmak mümkündür. Mesleki müzik eğitimi veren Güzel Sanatlar Liseleri, her yıl müzik özel yetenek sınavı ile öğrenci almaktadır. Buradan mezun olan öğrenciler aldıkları mesleki müzik eğitimi neticesinde, kendilerini müzik eğitiminin

¹ Bu araştırma 1. yazarın Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde tamamladığı Yüksek Lisans tezinden üretilmiştir.

pek çok boyutunda geliştirerek, müzik ve müzik eğitimi alanlarında meslek kazandıran lisans programlarına geçişte başarı gösterebilmektedir. MEB'e bağlı olarak özengen müzik eğitimi veren kurumlar ise özel müzik kursları, Halk Eğitim Merkezleri (HEM) ve Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM)'dir. Özengen müzik eğitimi, müzik eğitiminin en yaygın türüdür. Her yaştan her kesimden müziğe istek duyan ve amatörce ilgilenen kişilere yöneliktir. "Özel kurslarda gerçekleştirilen bireysel ve toplu müzik faaliyetleri öğrencilerin bilişsel, bedensel ve ruhsal gelişimine katkı sunarken sosyalleşmelerine de yardımcı olmaktadır. Kurslar aynı zamanda ülkemizin kültür ve sanat birikiminin oluşumunda, gelişiminde ve daha sonraki kuşaklara taşınmasında da büyük rol üstlenmektedir" (Aksoy, Güçlü ve Nayir, 2020:948). Halk Eğitimi Merkezleri; toplumu zanaattan sanata kadar her alanda ve her yaşta bireyin eğitilmesine katkıda bulunarak modern bir toplum yaratma temel amacıyla hizmet veren kurumlardır (Koç, 2019:19). BİLSEM'ler ise ülkemiz genelinde özel yetenekli öğrencilerin tanımlanmasının ardından öğrenim gördükleri örgün genel öğretim kurumlarına ek olarak eğitim ve öğretimlerinin gerçekleştirildiği kurumlardır (<https://orgm.meb.gov.tr/www/bilim-ve-sanat-merkezleri-nedir/icerik/1955>).

MEB'e bağlı bu kurumlarda verilen müzik eğitimi mesleki veya özengen kendi amaçlarına uygun bir şekilde ilerliyor olsa da müzik eğitiminin temel ilkeleri esastır. "Bir ülkenin müzik eğitimi bakımından gelişmişlik düzeyi bir bütün olarak belirlenir ve betimlenirken genel, özengen ve mesleki müzik eğitimi düzeyleri ayrı ayrı saptansalar da, sonuçta üçü birlikte esas alınır. Söz konusu belirleme ve betimlemede birini veya ikisinin esas alınması eksik ve yetersiz olur, bütünü yansıtmaz" (Uçan, 2018: 39). Bu bakış açısıyla müzik eğitiminin ve müzik eğitimi veren kurumların durumunun, ihtiyaçlarının, sorunlarının şehir bazında araştırılması, değerlendirilmesi, toplumun müzik eğitimine ulaşım fırsatlarının gözden geçirilmesi ülkemizin müzik eğitimi bakımından geliştirilmesine katkı sağlayabilir.

Ülkemizde yaygın müzik eğitimi kurumlarına yönelik son 5 yıl içerisinde; Türk Müziği ilgisi (İmik ve Dönmez, 2017), kurslarda müziğe ilgi (Eser, Kaleli ve Güçlü, 2021), kursiyer perspektifi (Karatağ, 2019), kurumlarda verilen müzik eğitiminin durumu (Tepeli ve Yüksel, 2020; Turan ve Yüksel, 2018; Baylan, 2021) kurumların Pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecine yönelik durumu (Aksoy, Güçlü ve Nayir, 2020), kurumlarda çalgı eğitimine yönelik incelemeler (Algı, 2017; Gençel Ataman ve Güler, 2021; Oğuz, Kaleli ve Mustul, 2021; Tokatlı ve Mustul, 2020; Tokatlı ve Mustul, 2021), özengen çalgı eğitimine yönelik çevrim içi ve çevrim dışı uzaktan eğitim araçlarının kullanımı (Aksoy ve Nayir, 2020) bedensel engelli bireylere yönelik yaygın müzik eğitimi (Aksoy ve Nayir, 2022) konularında çalışmalar yapılmıştır. Tüm bu araştırmaların; toplumumuzun müzikten en iyi şekilde faydalanabilmesi için farklı bakış açılarıyla, ihtiyaçları, sorunları, belirlemeye ve yenilikçi bakış açıları geliştirmeye yönelik yapıldığı anlaşılmaktadır. Ancak yapılan tarama neticesinde Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerini kapsayan bir değerlendirmeye rastlanmamıştır. Eğitimin tüm alanlarında olduğu gibi, müzik eğitiminde de çevre koşulları, fiziksel şartlar, öğretmen, materyal ihtiyacı vb. koşulların verilecek eğitimin niteliğini etkilediği bilinmektedir. Müzik eğitimi açısından mevcut durumu belirlemenin, var olan eksiklik ve ihtiyaçların giderilmesinin birincil adımı olduğu düşünülmektedir. Bu noktadan hareketle araştırmada "Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerindeki Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı müzik eğitimi veren kurumların nicel ve nitel durumunun belirlenmesi amaçlanmış, bu amaçla; kurumların illere, kurum türüne ve faaliyete geçme yılına ilişkin durumu, kurumlarda öğrenci yaş grubu ve öğretmen sayısına yönelik durum, çalgı eğitimi, solfej eğitimi, bireysel ses eğitimi ve koro eğitimine yönelik durum, eğitimi verilen müzik türleri, kurumların teori ve/veya uygulamada sıkıntı yaşadığı durumlar nedir? sorularına yanıt aranmıştır.

2. YÖNTEM

Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan Millî Eğitim Bakanlığına (MEB) bağlı müzik eğitimi veren kurumların çok yönlü incelendiği bu çalışmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. "Tarama modelleri, geçmişte veya hala var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır" (Karasar, 1999: 77). Ön araştırma sonucu MEB'den elde edilen verilere göre Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde müzik eğitimi verme yetkisine sahip 30 kurum bulunmaktadır. Araştırmaya dâhil edilen kurum sayısı 29 olduğundan evrenin tamamına ulaşıldığı söylenebilir. Millî Eğitim Bakanlığı'ndan gerekli izinler araştırma öncesi alınmış olsa da gönüllü katılım göstermeyen 1 kurum ile görüşme yapılamamıştır. Araştırma verileri, nitel araştırma yöntemlerinden görüşme yöntemi kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın genel amacı doğrultusunda Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan MEB'e bağlı müzik eğitimi veren kurumlar hakkında bilgi toplamak için benzer araştırmalardan da yararlanılarak araştırmacı tarafından yeni bir görüşme formu yapılandırılmış, oluşturulan form, uzman görüşleri doğrultusunda son haline getirilmiştir. Görüşme formunda 18 soru bulunmaktadır ve bazı sorular, öncül soruya evet cevabını veren kurumlarca cevaplanmıştır. Bu nedenle bulgular bölümünde bazı sorulara ilişkin toplam frekans değişmektedir. Görüşme verileri, araştırılan değişkenlere göre betimsel analiz tekniğinden yararlanılarak çözümlenmiş, yüzde-frekans dağılımları ile betimlenmiştir. Görüşme formunun 18. sorusu açık uçludur ve bu soruya ilişkin verilerin analizinde "içerik analizi" tekniğinden yararlanılmıştır. "İçerik analizi, elde edilen verilerin derinlemesine analizinin yapılarak kavramsallaştırılması, mantıklı bir şekilde düzenlenmesi ve veriyi açıklayan temalara ulaşılması sürecidir. "İçerik analizinde temel amaç,

toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler, içerik analizinde daha derin bir işleme tabi tutulur ve betimsel yaklaşımla fark edilemeyen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilebilir. Bu amaçla toplanan verilerin önce kavramsallaştırılması, daha sonra da ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenmesi ve buna göre veriyi açıklayan temaların saptanması gerekmektedir” (Yıldırım ve Şimşek 2006: 227).

3. BULGULAR ve YORUM

3.1. Kurumların İllere, Kurum Türüne ve Faaliyete Geçme Yılına İlişkin Durumu

Tablo 1. Kurumların illere, kurum türüne ve faaliyete geçme yılına göre dağılımı

Kurumların	Kategoriler	f	%
İllere göre dağılım	Siirt	6	20,69
	Batman	6	20,69
	Bitlis	6	20,69
	Diyarbakır	6	20,69
	Mardin	5	17,24
Kurum türleri	Halk Eğitim Merkezi	19	65,52
	Güzel Sanatlar Lisesi	5	17,24
	Bilim ve Sanat Merkezi	5	17,24
	1948	1	3,45
	1967	1	3,45
Faaliyete geçme yılı	1968	1	3,45
	1969	1	3,45
	1971	1	3,45
	1972	3	10,34
	1974	1	3,45
	1975	1	3,45
	1980	3	10,34
	1981	2	6,9
	1984	1	3,45
	1992	1	3,45
	2005	1	3,45
	2006	1	3,45
	2008	2	6,9
	2009	1	3,45
	2013	2	6,9
2015	3	10,34	
2016	1	3,45	
2017	1	3,45	

Tablo 1’de araştırma grubunu oluşturan kurumlara ilişkin genel bilgilere bakıldığında; illere göre dağılım bakımından Siirt, Batman, Bitlis ve Diyarbakır illerinde 6’şar kurumun hizmet verdiği Mardin’de ise 5 kurumun MEB’e bağlı olarak özengen veya mesleki müzik eğitimi çerçevesinde eğitim verdiği anlaşılmaktadır. Kurum türü bakımından araştırma grubu 3’e ayrılmaktadır. Kurumların % 65,52’si (f:19) Halk Eğitim Merkezi, her ilde birer tane olmak üzere % 17,24’ü (f:5) Güzel Sanatlar Lisesi, % 17,24’ü (f:5) ise Bilim ve Sanat Merkezi’dir. Araştırma kapsamında incelenen kurumların ilki 1948 sonuncusu ise 2017 yılında faaliyete başlamıştır. 1948, 1967, 1968, 1969, 1971, 1974, 1975, 1984, 1992, 2005, 2006, 2009, 2016, 2017 yıllarında birer kurum, 1981, 2008, 2013 yıllarında ikişer, 1972, 1980, 2015 yıllarında ise üçer kurum faaliyete başlamıştır. Bu kurumların illere dağılımına bakıldığında Siirt, Batman, Bitlis, Diyarbakır illerinde eşit, Mardin’de ise yakın bir sayıya ulaşılmıştır. Kurum sayısının illerde eşit olması, farklı illerde yaşayan nüfusun bu kurumlara erişim bakımından eşit imkânlarda olduğunu düşündürmüştür. Ancak bu kurumların sayısal eşitliği kurumların yeterli olup olmadığı hakkında fikir yürütmek için yeterli değildir. İl bazında elde edilen bu bulgu illerin nüfus yoğunluğuna göre değerlendirildiğinde daha net bir değerlendirme yapılabilir. Bu kurumlar arasında en yüksek oranda Halk Eğitim Merkezleri’nin bulunduğu dikkat çekmektedir. Bilindiği üzere Halk Eğitim Merkezleri yaygın eğitim kurumları arasında yer alan her yaştan, toplumun her kesiminin isteğe bağlı eğitim alabileceği kurumlardır. Bölgesel olarak değerlendirildiğinde yöre toplumunun müzik eğitimi alabileceği kurum sayısının diğer kurumlara oranla yüksek çıkması sevindirici bir sonuçtur. Diğer bir bulgu ise MEB’e bağlı bir mesleki müzik eğitimi kurumu olan Güzel Sanatlar Liseleri’nin araştırmaya dâhil edilen tüm illerde mevcut olmasıdır. Bu kurumlar ülkemizin lisans düzeyi sanat eğitimi kurumlarına, mesleki bir alt yapı sağlamaktadır ve bu nedenle değerli kurumlardır. Bu noktada bölgede yaşayan, müziğe yetenekli gençlerin, mesleki müzik eğitimine adım atabilecekleri kurumların varlığı, hem devlete bağlı kurumlar olarak ailelere maddi açıdan bir avantaj, hem de mesleki yönden yetenekli ve istekli gençlere bir seçenek olarak düşünülebilir. Bu kurumlar arasında en yüksek oranda Halk Eğitim Merkezleri’nin bulunduğu dikkat çekmektedir. Bilindiği üzere Halk Eğitim Merkezleri yaygın eğitim kurumları arasında yer alan her yaştan, toplumun her kesiminin isteğe bağlı eğitim alabileceği kurumlardır. Bölgesel olarak değerlendirildiğinde yöre toplumunun müzik eğitimi alabileceği kurum sayısının diğer kurumlara oranla yüksek çıkması sevindirici bir sonuçtur.

3.2. Kurumlarda Öğrenci Yaş Grubu ve Öğretmen Sayısı

Tablo 2. İlgili kurumlarda öğrenci yaş profili ve öğretmen sayısı dağılımı

Kurumlarda	Kategoriler	F	%
Öğrenci yaş profili	Çocuk-geç-yetişkin	9	31,03
	Yetişkin (19 ve üzeri)	8	27,59
	Genç (15-18)	6	20,69
	Çocuk-geç	3	10,34
	Çocuk (6-14)	2	6,9
	Genç-yetişkin	1	3,45
	1 öğretmen	12	44,45
	2 öğretmen	7	25,95
	Öğretmeni olmayan	2	6,9
	3 öğretmen	1	3,45
Çalışan müzik öğretmeni	5 öğretmen	1	3,45
	6 öğretmen	1	3,45
	7 öğretmen	1	3,45
	8 öğretmen	1	3,45
	9 öğretmen	1	3,45
	10 öğretmen	1	3,45
	14 öğretmen	1	3,45

Tablo 2'ye göre; Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan MEB'e bağlı müzik eğitimi veren kurumların, %31,03'ünün (f:9) çocuk-geç-yetişkin üç yaş düzeyine de eğitim verebildiği, %27,59'unun (f:8) yetişkinlere, %20,69'unun (f:6) gençlere, %10,34'ünün (f:3) çocuk ve gençlere, %6,9'unun (f:2) sadece çocuklara, %3,45'inin (f:1) ise genç ve yetişkinlere hizmet verdiği görülmektedir. Bu kurumların büyük bir kısmının çocuk-geç-yetişkin üç yaş grubuna da hizmet verebilen kurumlar olduğu belirlenmiştir. Ayrıca sayıları değişkenlik göstermekle birlikte tüm yaş grupları için müzik eğitimi alabilme olanağının bulunduğu söylenebilir. Tabloda MEB'e bağlı müzik eğitimi veren kurumların çalıştırdığı öğretmen sayılarının 1 ile 14 arasında değiştiği anlaşılmaktadır. Kurumların büyük çoğunluğunun, 1 öğretmen (%44,45) ve 2 öğretmen çalıştırdığı (%25,95) görülmektedir. Ayrıca 2 kurumda öğretmen bulunmamaktadır. 1 ve 2 öğretmen çalıştıran kurumların oranının yüksek olması bu kurumlarda kadro yetersizliğini işaret etmektedir. Mevcut öğretmen sayısının talep edilen çalgı eğitimi, ses eğitimi, solfej ve teori eğitimi gibi temel müzik boyutlarındaki ihtiyacı karşılaması mümkün değildir. Ayrıca çalgı eğitimi kendi içerisinde çok çeşitliliğe sahip bir müzik eğitimi boyutudur. Bir müzik öğretmenin her çalgıyı istendik şekilde öğretmesi beklenemez. Sağlıklı bilgi aktarımı, ancak uzmanlaştığı çalgı alanıyla ilgili olursa kabul edilebilir. Bu sebeple ilgili kurumların kadro ihtiyacı, müzik eğitimi alanının teorik, uygulamalı ve çok boyutlu yapısına göre şekillendirilebilir ise istendik bir sonuç alınabilir.

3.3. Kurumlarda Çalgı Eğitimine Yönelik Durum

Tablo 3. İlgili kurumlarda çalgı eğitimi verilme durumu ve eğitimi verilen çalgıların dağılımı

Kurumlarda	Kategoriler	f	%
Çalgı eğitimi verilme durumu	Veriliyor	27	93,1
	Verilmiyor	2	6,9
	Bağlama	25	92,59
Eğitimi verilen çalgılar	Piyano	14	51,85
	Gitar	14	51,85
	Keman	13	48,14
	Flüt	8	29,62
	Viyolonsel	7	24,13
	Ud	3	11,11
	Kanun	3	11,11
	Viyola	3	11,11
	Bendir	2	7,4
	Arbane	2	7,4
	Kaval	1	3,7
	Davul	1	3,7

Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan MEB'e bağlı müzik eğitimi veren kurumların, %93,10'unda çalgı eğitiminin verildiği %6,90'ında çalgı verilmediği belirlenmiştir. Müzik eğitiminin en yaygın boyutlarından biri olan çalgı eğitiminin, bölgesel olarak yüksek oranda faaliyette olması çalgı eğitimi ve genelde müzik eğitiminin yaygınlaştırılması açısından iyi bir sonuçtur. Ancak elde veriler mevcut eğitimin niteliğini belirlemek için yeterli değildir. Bu kurumlarda eğitimi verilen çalgı dağılımına bakıldığında ise; bağlama %92,62 (f:25), piyano %51,85 (f:14), gitar %51,85 (f:14), keman %48,14 (f:13), flüt %29,62 (f:8), viyolonsel %24,13 (f:7), viyola, ud, kanun, %11,11 (f:3), arbane, bendir %7,4 (f:2), kaval ve davul % 3,7 (f:1) şeklinde dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır. Bağlamanın kurumlarda en fazla öğretilen çalgı olduğu, piyano ve keman çalgılarının ise ilgili kurumların yarıdan fazlasında öğretilen çalgılar olduğu söylenebilir. Ayrıca eğitimi verilen çalgıların çeşitliliği oldukça fazladır. Kurumların bu çeşitlilikte bir çalgı eğitimini sağlayabilmek için sayıca fazla öğretim kadrosuna

ihtiyaç duyulacaktır. Bu durum, kurumların mevcut öğretmen sayısı da düşünüldüğünde, verilen çalgı eğitiminin niteliği konusunda şüphe uyandırmaktadır.

3.4. Kurumlarda Solfej Eğitime Yönelik Durum

Tablo 4. Solfej eğitimi verilme ve eğitimlere katılım düzeyi dağılımı

Kurumlarda	Kategoriler	f	%
Solfej eğitimi	Veriliyor	20	68,97
	Verilmiyor	9	31,03
	Çok iyi	8	40
Eğitim verilen kurumlarda öğrencilerin katılım düzeyi	İyi	7	35
	Orta	5	25

Tablo 4'e göre; Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan MEB'e bağlı müzik eğitimi veren kurumların %68,97'sinde (f:20) solfej eğitiminin verildiği, %31,03'ünde (f:9) ise solfej eğitiminin verilmediği anlaşılmaktadır. Müzik eğitiminin hangi boyutu olursa olsun temel düzeyde müziksel teorik bilginin gerekliliği olduğu, bu eğitimin müziğin diğer boyutlarından ayrı düşünülemeyeceği bilinmektedir. Bu noktada bir müzik eğitimi kurumu faaliyete geçtiğinde müzik eğitiminin bu boyutunda başlatılması gereken aktif sürecin, katılımcıların diğer boyutlardaki eğitimine paralel bir şekilde yürütülmesi beklenmektedir. Araştırma bulgularına göre incelenen 9 kurumda bu anlamda halen ihtiyaç olduğu söylenebilir. Diğer yandan yüksek oranda bu eğitim olanağının öğrencilere sunulabiliyor olması sevindirici bir durumdur. Kurumlarda öğrencilerin bu olanaklardan faydalanma düzeyine bakıldığında ise; bu eğitimi veren toplam 20 kurumun %40'ının (f:8) bu eğitimlere katılım düzeyinin çok iyi , % 35'inin (f:7) iyi , % 25'inin (f:5) ise orta düzeyde olduğunu belirtmiştir. Elde edilen verilere göre solfej eğitimi olanağı sağlayan kurumlarda bu eğitime katılım düzeyinin orta ve ortanın üzerinde olduğu, bu olanak sağlandığında, kursiyerlerin verilen eğitime değer verdiği ve katılım gösterdiği söylenebilir.

3.5. Kurumlarda Bireysel Ses ve Koro Eğitime Yönelik Durum

Tablo 5. Bireysel ses ve koro eğitimi verilme durumu ve koro türleri dağılımı

Kurumlarda	Kategoriler	f	%
Bireysel ses eğitimi	Veriliyor	12	41,38
	Verilmiyor	17	58,62
Koro eğitimi	Veriliyor	16	55,17
	Verilmiyor	13	44,83
	THM Korusu	10	35,71
Eğitimi verilen koro türleri	TSM Korusu	6	21,43
	Çocuk Korusu	6	21,43
	Çoksesli Koro	6	21,43

Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan MEB'e bağlı müzik eğitimi veren kurumların %41,38'inde (f:12) bireysel ses eğitimi verildiği, %58,62'sinde (f:17) ise bireysel ses eğitimi verilmediği anlaşılmaktadır. Bireysel ses eğitiminin, doğru ve anlaşılır konuşma, notaların ses yüksekliklerine uygun bir şekilde ses üretebilme gibi becerileri kazandırdığı ve bu sayede müzik eğitiminin bir bütün olarak gerçekleşmesinde doğrudan veya dolaylı katkı sağladığı düşünüldüğünde, bu eğitimin eksik olduğu kurumlarda müzik eğitiminin bu boyutuna ilişkin eğitim imkânlarında iyileştirmeye ihtiyaç olduğu söylenebilir. Koro eğitimine bakıldığında ise kurumların %55,17'sinde (f:16) koro eğitimi verildiği, %44,83'ünde (f:13) ise koro eğitimi verilmediği anlaşılmaktadır. Koro eğitiminin, müzik eğitiminin topluluk halinde müzik yapmayı gerektiren bir boyutu olarak müziksel davranışları birliktelikle yapabilme becerisinin kazandırılmasında önemli bir rol oynamasının yanı sıra, toplum içerisinde birbiriyle uyum içerisinde yaşayan bireylerin yetişmesine de katkı sağladığı düşünülmektedir. Bu nedenle özellikle çocuk ve gençlerin koro eğitimini deneyimleme fırsatına sahip olmasını sağlamanın önemli olduğu söylenebilir. Verilere göre çoğu kurumun koro eğitimi olanağı sağlıyor olması koro eğitiminin yaygınlaştırılması açısından sevindirici bir sonuçtur. Son olarak eğitimi verilen koro türlerine baktığımızda kurumların 4 farklı koro türünde eğitim verdiği belirlenmiştir. Bazı kurumlarda birden fazla koro türü ile ilgili değerlendirme yapıldığından toplam frekans değişmektedir. Buna göre; kurumların % 35, 71'inde (f:10) THM (Türk Halk Müziği), 6'şar (%21,43) kurumda ise TSM (Türk Sanat Müziği), Çocuk Korusu ve Çok sesli Koro türlerinde eğitimin verildiği anlaşılmıştır.

3.6. Kurumlarda Eğitimi Verilen Müzik Türleri

Tablo 6. Kurumlarda verilen müzik eğitiminin müzik türüne göre dağılımı

Müzik Türü	f	%
Türk Halk Müziği	Veriliyor 24	88,89
	Verilmiyor 5	11,11
Türk Sanat Müziği	Veriliyor 12	44,44
	Verilmiyor 17	55,56
Klasik Batı Müziği	Veriliyor 10	37,03
	Verilmiyor 19	62,97
Güncel Popüler Müzik	Veriliyor 5	18,52
	Verilmiyor 24	82,48

Tablo 6'ya göre araştırma kapsamına alınan illerde bulunan MEB'e bağlı kurumlarda; Türk Halk Müziği %88,89 (f:24), Türk Sanat Müziği %44,44 (f:12), Klasik Batı Müziği %37,03 (f:10) ve Güncel Popüler Müzik %18,52 (f:5) olmak üzere 4 müzik türünün eğitiminin verilebildiği anlaşılmaktadır. Diğer yandan 29 kurumun % 82,48'inde (f:24) Güncel Popüler Müzik, % 62,97'sinde (f:19) Klasik Batı Müziği, %55,56'sında (f:17) Türk Sanat Müziği ve son olarak %11,11'inde (f:5) Türk Halk Müziği türlerinin eğitiminin verilmediği belirlenmiştir. Bölgede en yaygın eğitimin Türk Halk Müziği türüne yönelik olduğu söylenebilir.

3.7. Kurumlarda Teori Ve/Veya Uygulamada Yaşanan Sorunlar

Tablo 7. Kurumların teori ve/veya uygulamada sorun yaşama durumu

Sorun yaşama durumu	f	%
Evet	19	65,52
Hayır	10	34,48
Toplam	29	100

Tablo 7'ye bakıldığında Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan MEB'e bağlı müzik eğitimi veren kurumların %65,52'sinin (f:19) teori ve /veya uygulamada sorunlarla karşılaştığı, %34,48'inin (f:10) ise sorunla karşılaşmadığı görülmektedir. Sorun yaşadığını belirten 19 kurumun yaşadığı durumlar ise Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8. Teori ve/veya uygulamada yaşanan sorunların dağılımı

Sorunlar	f	%
Fiziki Donanım ve Ortam Yetersizliği	10	52,63
Kadro Yetersizliği	8	42,10
Az Tercih Edilme	1	5,27
Toplam	19	100

Tablo 8'de görüldüğü üzere; , teoride ve/veya uygulamada sıkıntı yaşadığını belirten kurumların %52,63'ünde fiziki donanım ve ortam yetersizliği, %42,10'unda kadro yetersizliği, %5,27'sinde ise az tercih edilme (mesleki müzik eğitimi veren güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin ve velilerinin üniversiteye geçiş ve meslek edinme kaygılarından dolayı Güzel Sanatlar Lisesi'nin az tercih edilmesi) durumu olduğunu belirtmişlerdir. Teori ve uygulamada sıkıntı yaşadığını belirten kurumlardaki katılımcıların örnek görüşleri aşağıdaki gibidir.

“Güzel sanatlar liselerinden mezun olan öğrencilerimizin üniversite sınavında ek puan alamaması durumundan dolayı velilerin ve öğrencilerimizin kaygı seviyelerinin artması”(K1). “Orkestra odalarının ve fiziki şartların elverişsiz olma durumundan dolayı eğitimin istenilen düzeyde yapılamaması”(K2). “Bilim sanat merkezlerinde ve Halk eğitim merkezlerinde öğretmen kadrosunun yetersiz olmasından dolayı eğitim aksayabilmekte olup farklı okullarda görev yapmakta olan öğretmenlerden yardım alınmaktadır. Öğretmenlerin hem kendi okul saatleri hem de kursta ders verilen saatleri çakışabilmektedir ”(K3). “Öğretmenlerimiz kendi branşlarında eğitim vermekte ama farklı çalgı aleti üzerinden kurs talep edildiğinde talep edilen dal öğretmeninin bulunamaması” (K4). “Cihaz ve çalgı aleti sıkıntısı yaşamaktayız. Enstrüman veya cihazlar kırıldığında veya bozulduğunda yerine yenisini koyacak imkânımız bulunmamaktadır”(K5). “Müzik dersliğimiz bulunmamaktadır kurs yapabilmek için okul binalarını veya uygun olan farklı binalar kullanmaktayız”(K6). “Donanım olarak sıkıntı çekmekteyiz. Okulun fiziki şartları, orkestra odası, stüdyo, ses yalıtımı vb sıkıntılarımız mevcuttur”(K7).

4. SONUÇ ve TARTIŞMA

Araştırmada, Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde MEB'e bağlı müzik eğitimi veren kurumlar; illere, kurum türü, faaliyete geçme yılı, kurumlarda öğrenci yaş grubu ve öğretmen sayısı, çalgı eğitimi, solfej eğitimi, bireysel ses ve koro eğitimi, eğitimi verilen müzik türleri, teori ve/veya uygulamada yaşanan sorunlar bakımından incelenmiş ve aşağıda belirtilen sonuçlara varılmıştır.

Kurum sayılarının, Siirt, Batman, Bitlis, Diyarbakır illerinde eşit (f:6), Mardin ilinde (f:5) kurum olduğu saptanmıştır. Nicel olarak illerdeki kurum sayısı birbirine eş görülse de, mevcut kurum sayısı, il nüfusuna oranla yorumlanırsa anlam kazanabilir. Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'nün 2019'da paylaştığı verilere

(<https://www.nvi.gov.tr/> Son erişim:24.01.2021) göre araştırmaya dahil edilen illerin nüfusu; Diyarbakır (1.732.396), Mardin (829.195), Batman (349.396), Bitlis (349.396) ve Siirt (331.670) olarak belirtilmiştir. Buna göre iller, kurum sayısı bakımından eşit görünüyorsa da kişi başına düşen kurum sayısı yönünden değerlendirildiğinde eğitim imkânlarında fark olduğu görülmüştür. Diğer taraftan benzer çalışmalarda Tepeli ve Yüksel (2020:62) Ankara ilinde MEB'e bağlı ve yalnızca özengen müzik eğitimi veren kurum sayısının 48 olduğunu, Turan ve Yüksel (2018:52) ise Kahramanmaraş'ta tüm müzik eğitimi kurumlarının dahil edildiği çalışmada 38 kurum olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu araştırma, çalışma kapsamına alınan illerin müzik eğitimine erişimini mümkün kılacak kurumlara ihtiyacı olduğunu, bölgenin araştırma yapılan diğer illerle imkân bakımından eşit olmadığını, il bazında bir kıyaslama yapıldığında ise farkın daha da açıldığını göstermektedir.

Araştırma kapsamında bulunan kurumları büyük çoğunlukla Halk Eğitim Merkezleri'nin oluşturduğu görülmüştür. Benzer bir sonuç olarak Turan ve Yüksel, (2018:53) Kahramanmaraş'ta Halk Eğitim Merkezleri'nin müzik eğitimi veren en yaygın eğitim kurumu olduğunu saptamıştır. Sonuçlar örtüşmektedir. Bu kurumlar toplumun her kesiminin müzik eğitimine erişimi sağlanması amacıyla nitelik ve nicelik yönünden desteklenmelidir. Yaygın eğitime ihtiyaç bulunduğunu ifade eden başka araştırmalar da bulunmaktadır. Yazar ve Keskin (2018:66); bireyin yaşamı boyunca ihtiyaç duyacağı donanımın sağlanmasında, okullarda verilen eğitimin yetersiz kalabileceğini, bilim dünyasında meydana gelen gelişmelerin, insanların mesleki ve günlük yaşamda ihtiyaç duyduğu bilgi ve becerileri sürekli değiştirdiğini ve bu nedenle, örgün eğitimin boşluklarını doldurması yönüyle, yetişkin eğitimi, yaygın eğitim ve yaşam boyu öğrenme kavramlarının öne çıktığını ifade etmektedir. Coşkun ve Güdek (2016:61) ise ülkemizde ilk ve ortaöğretim ders programlarında müzik ve resim ders saatlerinin azalmasını, öğrencilerin sosyal içerikli faaliyetlere olan talebini, okul dışı etkinliklerde aramasına sebep olduğunu bu sebeple bu eğitimleri kapsayan yaygın eğitim kurumlarının artış gösterdiğini dile getirmiş, belediyeler ve derneklerle birlikte özel müzik eğitimi veren kursların günümüzde insanların, özellikle çocukların sanatsal ve sosyal faaliyet beklentilerine cevap veren kurumlar olduğundan bahsetmiştir.

Araştırmanın diğer bir sonucu, çalışma kapsamına alınan her ilde bir Güzel Sanatlar Lisesi'nin olmasıdır. Mesleki müzik eğitiminin alt yapısını oluşturma amacını taşıyan bu kurumların her ilde yer alıyor olması mesleki müzik eğitimi veren lisans düzeyi kurumlarına katkı sağlayabilir. Ayrıca bu kurumların yetenekli ve istekli gençlere meslek edindirme sürecinin ilk adımı olduğu unutulmamalıdır.

Kurumların kurulduğu yılların 1948 ile 2017 yılları arasında değiştiği saptanmıştır. 2017'den günümüze yeni bir kurum faaliyete geçmemiştir. Mevcut kurumların eğitim öğretim ihtiyaçları giderilmeden, yeni kurumların faaliyete geçirilmesi verilen eğitimin niteliği bakımından sağlıklı olmayabilir. Bu nedenle 2017 den sonra yeni bir kurumun açılmaması istenen bir sonuç olarak değerlendirilebilir. Mevcut kurumların nitel ve nicel yönden öğretim ihtiyacının karşılanması ve öğretim ortamlarının iyileştirilmesinin öncelikli tutulması gerektiği düşünülmektedir.

Araştırma kapsamındaki müzik eğitimi veren kurumların hizmet verdiği yaş gruplarına göre dağılımı incelendiğinde büyük çoğunluğunun çocuk-genç-yetişkin üç yaş grubuna da hizmet verdiği çok az bir kısmında ise çocuklara yönelik eğitim olmadığı saptanmıştır. Benzer bir sonuç Kahramanmaraş'ta da saptanmış (Turan ve Yüksel, 2018:54) gençlere yönelik kurum sayısının fazla olduğu belirlenmiştir. Toplumun gelecek nesillerini çocuk ve genç nüfusun oluşturduğu düşünüldüğünde, elde edilen bu sonucun bilinçli bir müzik ve sanat algısının oluşmasında olumlu etkileri olacağı düşünülmektedir.

Kurumların çalıştırdıkları öğretmen sayısının 1 ile 14 arasında değiştiği görülmüştür. Ancak öğretmen sayısının ağırlıklı olarak 1 ile 2 arasında değiştiği belirlenmiştir. Bu sonuç mevcut kurumlarda kadro ihtiyacının yüksek düzeyde olduğuna işaret etmektedir. Kurumlarda kadro ihtiyacı giderilmeden nitelikli bir müzik eğitiminden söz etmek ne yazık ki mümkün değildir. Bu kurumlar MEB'e bağlıdır ve bakanlık örgün eğitim kurumlarından ihtiyacı olan desteği alabilir. Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardan mezun olan öğretmen adayları temel düzeyde, müziksel işitme, nota okuma, nota yazma eğitimi, ses eğitimi ve koro yönetimi yeterliliklerine sahiptir. Ayrıca her müzik öğretmeni uzmanlaştığı çalgısı ile çalgı eğitimi de verebilir. Dolayısı ile müzik eğitimi veren yaygın eğitim kurumlarında çalışmak üzere müzik öğretmeni ve müzik öğretmeni adaylarının yönlendirilmeye ihtiyacı olduğu düşünülmektedir.

Kurumların çalgı eğitimi verilme durumuna göre dağılımı incelendiğinde %93'ne yakınında çalgı eğitimi verildiği saptanmıştır. Bu eğitimlerde sırasıyla en çok; bağlama, piyano, gitar eğitimlerinin verildiği bu çalgıların dışında keman, flüt, viyolonsel, eğitimlerinin de verildiği görülmüştür. İmlik ve Dönmez de (2017:121) araştırmasında özengen Türk müziği eğitimi verilen kurumlarda en çok tercih edilen Türk müziği çalgısının bağlama olduğu sonucuna varmış, bu sonuca etken olabilecek hususları ise; Malatya'da bağlama çalgısına halkın özel bir anlam yüklemesi, yörede etkisi bulunan ve çoğunlukla bağlama çalgısı ile yansıtılan Arguvan müzik kültürünün de etki etmesi olarak yorumlamıştır. Algi'ya (2017:66) göre bağlama, halk müziğimizin temel çalgısı olarak geçmişten günümüze kültürümüzü aktarmadaki rolünü başarılı bir şekilde gerçekleştirerek devam ettirmektedir. Ege'de zeybekler, Akdeniz'de teke havaları, Orta Anadolu'da bozlaklar, Karadeniz'de Karadeniz havaları gibi toplumun her kesimine hitap edebilmiş ve yöresel çalma biçimleri ile yörelerin kültürünü günümüze etkili bir şekilde aktarmıştır.

Türkiye’de geleneksel çalgılar içerisinde yer alan ve en yaygın biçimde eğitimi verilen çalgı bağlamadır. Bunun en temel nedeni ise bağlamanın geleneksel çalgılar içerisinde en çok sevilen, bilinen ve çalınan bir saz olmasından ileri gelmektedir. Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde bulunan ve bu araştırmaya dahil edilen MEB’e bağlı müzik eğitimi veren kurumlarda da bağlama eğitiminin ön plana çıkması, bölgenin kültürel dokusu ile ilgili sonuçlar bakımından diğer araştırmaları destekler niteliktedir.

Öğretmen eksikliklerine rağmen % 93 oranında ve oldukça geniş bir çalgı çeşitliliği ile eğitim veriliyor olması düşündürücüdür. Bu durum bazı eğitimcilerin yeterli uzmanlığa sahip olmadan birçok çalgının eğitimini verdiğini veya diğer bir deyişle kuruma alınan öğretmenlerin uzmanlığının irdelenmediğini düşündürmektedir. Kahramanmaraş’ta da en yüksek oranda 1 ve 2 öğretmenli kurumlar olduğu ancak eğitimi verilen çalgıların çeşitliliğinin oldukça fazla olduğu saptanmıştır (Turan ve Yüksel, 2018:54). Az öğretmenle bu kadar çeşitli çalgıya nitelikli bir eğitim sunmak neredeyse imkansızdır.

Araştırmada kurumlarda verilen müzik türlerinin eğitimi incelendiğinde Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği, Güncel Popüler Müzik ve Klasik Batı Müziği olmak üzere zengin bir çeşitliliğe sahip olduğu görülmüştür. Bu kurslarda en çok ön plana çıkan ve verilen müzik türleri Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği’dir. İmİK ve (2017:119-120) ise Malatya il merkezinde 335 kişinin özengen müzik eğitimi aldığını ve bunların 1/3’ünün (f: 460) Türk müziğini tercih ettiğini, özengen Türk Müziği eğitimine en çok 25 yaş ve üzeri (yetişkin) katılımcıların ilgi gösterdiğini ve en az ilgi gösteren yaş grubunun ise 5-9 (çocuk) yaş aralığındaki katılımcılar olduğunu saptamıştır. Her iki araştırmada da müzik türlerine talep bakımından benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Bu sonuçların ışığında, özengen müzik eğitimi çerçevesinde, katılımcıların yaşadığı çevrenin, ilgi duyulan müzik türlerinde değişikliğe sebep olabileceği düşünülebilir.

Solfej eğitiminin kurumların büyük bir kısmında verildiği görülmüştür. Bazı kurumlarda ise, bu temel müzik eğitim ders ve konuları işlenmemektedir. Aynı şekilde müzik eğitimi veren kurumlarda müzik solfej eğitimlerine katılımın iyi düzeyde olduğu görülmüştür. Solfej eğitimine katılım düzeyinin iyi olması, bu kurumdan hizmet alan öğrenci veya velilerin bu eğitimin amaç ve önemini, çalgı eğitimine ve müzik eğitiminin ses eğitimi, koro eğitimi gibi diğer boyutlarına katkısını anladığını düşündürmektedir. Yapılan bir başka araştırmada (Tokatlı ve Mustul, 2021:6623) özengen müzik eğitimi veren kurumlarda keman eğitimini destekleyici dersler verilmesine rağmen bu derslere ilgi ve katılım düzeyinin oldukça düşük olduğu sonucuna varılmış, kurumlarda öğrencilere verilen çalgı eğitimi ile işitme eğitiminin ve bu eğitimlere katılımın paralellik göstermesi gerektiği ifade edilmiştir.

Araştırma kapsamındaki müzik eğitimi veren kurumlar da bireysel ses eğitiminin ve koro eğitiminin orta düzeyde verildiği saptanmıştır. Koro türü bakımından THM korolarının ön planda olduğu görülmüştür. Bunun dışındaki koro türleri ise TSM, Çok Sesli ve çocuk koroları olup eşit dağılım göstermektedir. Öztöp (2007:48), planlı ve programlı bir anlayışla uygulandığında koro eğitiminin bireyin dil ve anlatım becerilerinin gelişmesinde büyük önem taşıdığını ifade etmektedir. Uzmanlarla yaptığı görüşmelerden elde ettiği bulgular sonucu; uzmanların büyük çoğunluğunun koro eğitimi ile kazandırılması hedeflenen kültürel yeterliklerin başında “dil ve anlatımın geldiğini ifade ettiklerini belirtmiştir. Uçan (2001:31) koro eğitimi ve yönetiminin, müziksel bir “insan ve toplum eğitimi ve yönetimi” olduğunu ifade etmektedir. Gökçe’ye (2007:2) göre ise koro eğitimi, bireyin müziksel gelişmelerinin yansırı, sosyal, kültürel, psikolojik yaşamlarında etkisi olan bir kültürel eğitimidir. Koro müziğinin eğitsel gücüne toplumsal yönden önem veren Avrupa ülkeleri ve diğer dünya ülkelerinde, kişilerin yaşamlarında ne gibi olumlu kazanımların olduğu bugün bu toplumların yaşayış ve hayata bakış biçimlerinde görülmektedir. Talaka ve Öktem’e (2021:1137) göre koroya katılan bireyler için koronun kazanımları; öz müziğin tanıtımı, paylaşım-yardımlaşma-toplumda sosyalleşme ve kültürün aktarımıdır. Tüm bu çalışmalar müzik eğitimi veren kurumlarda ses ve koro eğitimine olan ihtiyacı açıklar niteliktedir.

Son olarak kurumlar; fiziki ortam ve donanım yetersizliği, kadro eksikliği ve az tercih edilme durumlarının kurumlarda yaşanan sorunlar olduğunu belirtmiştir. Kadro eksikliğine yönelik görüşler araştırmanın diğer sonuçları ile örtüşmektedir. Örneğin öğretmen sayıları ve eğitimi verilen çalgıların çeşitliliği görüşlerin tutarlılığını gösterir niteliktedir. Bunun yanı sıra yapılan görüşmeler sonucunda, Güzel Sanatlar Liseleri’nin bölgede az tercih edilen okullar durumunda olduğu, bu okullardan mezun olan öğrencilere, üniversitelerin ilgili programlarına geçişte verilen ek puanların kaldırılmasının, kurumların tercih edilme durumlarını etkilediği belirtilmiştir.

5. ÖNERİLER

Bu illerde MEB’e bağlı müzik eğitimi veren mevcut kurumların şartlarının iyileştirilmesi ve nüfusun ihtiyacını karşılamak üzeri niteliği yüksek yeni kurumların bölgeye kazandırılması gerekmektedir. Müzik eğitimi sürecinin nitelikli bir şekilde yürütülebilmesi için yalnızca öğretmen sayısının artırılması değil aynı zamanda öğretmenlerin, eğitimi verilen müzik eğitimi boyutlarındaki yeterliklerinin de göz önüne alınarak derslere yönlendirilmesi önerilmektedir. Bu aşamada lisans eğitimlerinde almış oldukları derslerin dökümü veya merkezi bir sınav önerilebilir. Halk Eğitim Merkezleri’ndeki kadro yetersizliklerini gidermek amacıyla örgün eğitim kurumlarında görev yapmakta olan müzik öğretmenlerinden yararlanılabilir veya ek kadro sayısı belirlenebilir. Kurumlar fiziksel şartların yetersizliği konusunda destek beklemektedir. Bölgede finansal destek sağlayacak işletme veya kurumlara

sponsorluk önerilebilir. Kurumlar talebin az olmasını da bir sorun olarak ifade etmektedir. Bu kurumlara ve yapacakları etkinliklere talebi arttırmak, kurumsal vizyonun topluma tüm yayın organları, afiş ve elbette çağın iletişim aracı olarak sosyal medya aracılığı ile duyurulabilir. Bu kurumlara ait sosyal medya hesapları açılabilir, etkinlik fotoğraf ve videolarının paylaşımı, sosyal medya kullanımı konusunda uzman kişilere danışılarak, doğru stratejiler ile yönetilebilir. Halk Eğitim Merkezleri, Bilim ve Sanat Merkezleri ve Güzel Sanatlar Liseleri'nde eğitim etkinliğini arttırmak için alanında profesyonel kişilerce konser, söyleşi vb. etkinlikler yapılabilir.

KAYNAKÇA

1. Aksoy, Y. ; Güçlü, O. & Nayir, A. E. (2020). Özel Müzik Kurslarının Pandemi Sürecindeki Uzaktan Eğitim Durumları . Milli Eğitim Dergisi, Salgın Sürecinde Türkiye'de Ve Dünyada Eğitim, 947-967. <http://dx.doi.org/10.37669/milliegitim.827709>.
2. Aksoy, Y. & Nayir, A. E. (2022). Müzik Engel Tanımaz: Uzaktan Keman Eğitimi Modelinin Bedensel Engellilerin Keman Çalma Erişilerine Etkisi, International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS), 13(47), 351-370. Doi: 10.35826/ijoess.3055.
3. Aksoy, Y. & Nayir, A.E. (2020) *Suzuki Yöntemi ile Keman Eğitiminde Çevrimiçi ve Çevrimdışı Uzaktan Eğitim Araçlarının Kullanımına İlişkin Aile ve Uzman Görüşleri*. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8(104), 34-42. <http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.42684>.
4. Alğı, S. (2017). *Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Bağlama Öğretim Yöntemleri (Konya İli Örneği)*. Fine Arts, 12(2): 64-82. 10.02.2021 tarihinde <https://dergipark.org.tr/en/pub/nwsafine/issue/28611/287513> adresinden alındı.
5. Ataman, Ö. G., & Güler, İ. (2021). Özengen Çalgı Eğitimi Alan Bireylerin Çalgı Çalmayı Öğrenmeye Yönelik Görüşleri (Çanakkale ve Balıkesir Örneği). *Kalem Uluslararası Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 11(1), 267-287. Doi: 10.23863/kalem.2021.192.
6. Baylan, B. (2021). *İstanbul'daki MEB'e Bağlı Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumların Çok Yönlü İncelemesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
7. Coşkun, Ö. & Güdek, B. (2016). *Yaygın Müzik Eğitimi Kurumlarındaki Piyano Eğitiminin Niteliği Eğitim ve Öğrenci Profilleri*. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 4(25), 59-78.
8. Ergin Talaka, E. & Öktem, M. K. (2021). *Sağlıklı Yaşlanma ve Halk Eğitim Süreçlerinde Amatör Korolar İçin Yerel Yönetimlerin Önemi: Şehrin Şarkısı*, Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi, 4(12):1121-1140, <https://doi.org/10.26677/TR1010.2021.897>.
9. Eser, B.; Kaleli, Y, S.& Güçlü, O. (2021). *Özengen Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Müziğe Yönelik İlgi Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. idil, 82, s. 951–962. Doi: 10.7816/idil-10-82-08.
10. Gençel Ataman, Ö. & Güler, İbrahim. (2021). *Özengen Çalgı Eğitimi Alan Bireylerin Çalgı Çalmayı Öğrenmeye Yönelik Görüşleri (Çanakkale ve Balıkesir Örneği)*. Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi 2021, 11(1), 267-287, Doi: 10.23863/kalem.2021.192.
11. Gökçe, Ö. G. M. (2007). *Koro Müziğinin Toplumsal İşlevleri Açısından Türkiye Korolar Şenliğinin Kazandırılışları Üzerine Genel Bir Değerlendirme*. 24.01.2021 tarihinde ©www.muzikegitimcileri.net adresinden alındı.
12. İmİK, Ü. & Dönmez, Y. E. (2017). *Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Türk Müziği İlgisi: Malatya Örneği*. İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi, 3 (2) , 114-128. Doi: 10.22252/ijca.373484.
13. Karasar, N. (1999). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (9. Baskı). Nobel Yayın: Ankara.
14. Karatağ, M. (2019). *Yaygın Eğitim Kurumlarında Öğrenim Gören Kursiyerlerin Müzik Eğitimi Kurslarına Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi (Bursa ili örneği)*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa. 15.12.2020 tarihinde <http://abakus.inonu.edu.tr/xmlui/handle/11616/14960> adresinden alındı
15. Koç, H. (2019). *Amatör Koroların toplumsal İşlevlerinin Değerlendirilmesi: Eskişehir Odunpazarı Halk Eğitimi Merkezi Türk Sanat Müziği Korosu Örnekleme*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
16. Oğuz, T. G.; Kaleli, Y. S. & Mustul, Ö. (2021). *Özengen Keman Eğitimi Sürecine Yönelik Öğretmen Görüşleri (Konya İli Örneği)* . Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 41 (3) , 2127-2151. Retriev.ved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gefad/issue/67470/892686>.

- 17.Öztop, S. (2007). *Planlı ve Programlı Bir Özengen Koro Eğitimi İle Bireye Kazandırılması Hedeflenen Eğitsel, Toplumsal ve Kültürel Yeterliklerin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- 18.Tepeli, H. & Yüksel, G. (2020). *Ankara'da Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumlara Yönelik Çok Yönlü Bir İnceleme*.(Ed. Sema Sevinç, Aylın Beyoğlu, Atilla Döl, H.Kübra Özal). Eğitim Bilimleri Teori, Güncel Araştırmalar ve Yeni Eğilimler s. 59-68), Karadağ: Ivpe Yayınevi.
- 19.Tokatlı, B. & Mustul, Ö. (2020). *Özengen Müzik Eğitimi Sürecinde Çalgı Eğitimi Alan Öğrencilerin Çalgı Çalışmalarını Etkileyen Faktörler*. (Ed. Mehmet Gönül). Güzel Sanatlar Alanında Akademik Çalışmalar-II, s. 56-82. Gece Kitaplığı, Ankara.
- 20.Tokatlı, B. & Mustul, Ö. (2021). *Özengen Müzik Eğitimi Kurumlarında Keman Derslerini Yürüten Öğretmenlerin Karşılaştığı Problemler* . OPUS International Journal of Society Researches , 18 (43) , 6595-6634 . DOI: 10.26466/opus.910883.
- 21.Turan, S. & Yüksel, G. (2018). *Kahramanmaraş İlinde Bulunan Müzik Eğitimi Kurumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. (Ed. Harun Şahin). Güzel Sanatlar Araştırmaları (s. 50-58). Çizgi Kitapevi: Ankara.
- 22.Uçan, A. (2001). *İnsan, Müzik, Koro ve Koro Eğitiminin Temelleri*. Bulunduğu Kaynak, 1. Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu, G.Ü.G.E.F. Yayınları, Ankara.
- 23.Uçan, A. (2018). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar ve Türkiye'deki Durum*. Genişletilmiş 4. Baskı, Arkadaş Yayınları, Ankara. ISBN:978-605-200-003-8.
- 24.Yazar, T. & Keskin, İ. (2018). *Millî Eğitim Şuralarında Yaşam Boyu Öğrenme, Halk Eğitimi, Yetişkin Eğitimi Ve Yaygın Eğitimi İle İlgili Kararların Değerlendirilmesi*, HAYEF: Journal of Education, 15(1), 63–83 DOI: 10.26650/hayef.2018.15.1.0002.
- 25.Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, 6.baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- 26.T.C. İçişleri Bakanlığı, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü, <https://www.nvi.gov.tr/>
- 27.T.C. Mili Eğitim Bakanlığı, <https://orgm.meb.gov.tr/www/bilim-ve-sanat-merkezleri-nedir/icerik/1955>